

Barbara Przychodzeń
Wydział Badań i Analiz
Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Zestawienie wyników egzaminów gimnazjalnych przeprowadzanych w latach 2002-2004

Od 2002 roku w klasie trzeciej gimnazjum dla uczniów województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego Okręgowa Komisja Egzaminacyjnej w Gdańsku przeprowadza egzamin sprawdzający umiejętności i wiadomości z zakresu przedmiotów humanistycznych i matematyczno-przyrodniczych określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych. Każdy uczeń, który przystąpił do egzaminu gimnazjalnego, otrzymał zaświadczenie o liczbie punktów uzyskanych za rozwiązanie zadań z dwóch części egzaminu oraz punkty z poszczególnych obszarów standardów wymagań. Do gimnazjów przesłano również średnie wyniki poszczególnych oddziałów, średnie wyniki szkoły, gminy na terenie której leży szkoła, powiatu, województwa i okręgu.

Poniżej zestawiono podstawowe parametry statystyczne wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2002-2004. **Informacje dotyczą wyników uzyskanych przez uczniów za rozwiązania zadań z zestawów standardowych.**

Część humanistyczna

Wyniki ogólne zdających

W Tabeli 1. zestawiono wartości wskaźników statystycznych charakteryzujących wyniki uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego, okręgu (wyniki uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego i pomorskiego razem) i kraju rozwiązujących zadania z zestawów standardowych w latach 2002-2004.

Tabela 1. Wartości wskaźników statystycznych w latach 2002-2004 - część humanistyczna

Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg			Kraj		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Liczebność	30 799	30 082	29 686	63 158	62 299	61 639	562 542	551 150	542 514
Wynik minimalny	1	3	0	1	0	0	1	0	0
Wynik maksymalny	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Rozstęp wyników	49	47	50	49	50	50	49	50	50
Wynik średni	28,6	30,6	25,6	29,2	30,4	25,5	30,2	31,8	27
Modalna	32	36	29	32	36	29	34	38	29
Odchylenie standardowe	8,8	8,8	8,84	8,8	8,7	8,9	8,8	8,9	9,2
Łatwość zestawu	0,57	0,61	0,51	0,58	0,61	0,51	0,60	0,64	0,54

1. Wynik minimalny w 2002 r. był w okręgu równy 1 punktowi, a w latach 2003 i 2004 - 0 punktów. W roku 2002 wynik minimalny miał tylko jeden uczeń, w roku 2003 - dwóch, a w 2004 r. - trzech uczniów.
2. Wynik maksymalny (50 punktów) w części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego uzyskało w okręgu w 2002 r. - 60 uczniów (w tym 54 laureatów), w 2003 r. - 57 uczniów (w tym 44 laureatów), a w 2004 r. - 74 uczniów (w tym 71 laureatów).

Wyniki zdających z uwzględnieniem lokalizacji szkół

Poziom opanowania wiadomości i umiejętności badanych zestawami zadań był zróżnicowany w zależności od lokalizacji gimnazjów, do których uczęszczali uczniowie. Ilustruje to Tabela 2.

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników uczniów z uwzględnieniem lokalizacji szkół w latach 2002-2004 - część humanistyczna

Warstwy według lokalizacji szkół	Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004
wieś	Wynik średni	27,9	29,8	24,5	28,1	29,0	23,7
	% uzyskanych punktów	56	60	49	56	58	47
miasto do 20 tys. mieszkańców	Wynik średni	27,8	30,4	25,1	28,1	29,8	24,9
	% uzyskanych punktów	56	61	50	56	60	50
miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	Wynik średni	29,3	30,5	25,3	30,2	31,1	25,8
	% uzyskanych punktów	59	61	51	60	62	52
miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	Wynik średni	30,2	31,6	27,2	31,3	31,9	27,8
	% uzyskanych punktów	60	63	54	63	64	56

1. W części humanistycznej egzaminu gimnazjalnego utrzymuje się tendencja do uzyskiwania lepszych wyników średnich przez zdających uczęszczających do szkół zlokalizowanych w wielkich miastach niż w pozostałych warstwach. Różnica pomiędzy osiągnięciami uczniów uczęszczających do szkół wiejskich i wielkomiejskich wynosiła w okręgu około 7%.
2. Wartości wskaźników świadczących o opanowaniu umiejętności badanych podczas części humanistycznej egzaminu rosną wraz ze wzrostem liczby mieszkańców miejscowości, w których zlokalizowane są szkoły.
3. W części humanistycznej egzaminu obserwuje się w wyróżnionych warstwach mniejszy rozstęp wyników średnich w województwie kujawsko-pomorskim niż w okręgu.

Wyniki zdających w obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych

W części humanistycznej egzaminu wyróżniono następujące obszary standardów wymagań:

- I. *czytanie i odbiór tekstów kultury*
- II. *tworzenie własnego tekstu*

W Tabeli 3. zestawiono wartości wyniku średniego oraz procent uzyskanych punktów z poszczególnych obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych w latach 2002-2004.

Tabela 3. Wartości wybranych wskaźników statystycznych w obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych w latach 2002-2004- część humanistyczna

Obszar standardów wymagań (liczba punktów)	Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg			Kraj		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
I (0 - 25)	Wynik średni	16,8	18,6	14,7	17,1	18,6	14,7	17,5	19,4	15,3
	% uzyskanych punktów	67	74	59	68	74	59	70	78	61
II (0 - 25)	Wynik średni	11,8	12,1	11,0	12,1	11,9	10,8	12,8	12,4	11,7
	% uzyskanych punktów	47	48	44	49	48	43	51	50	47

1. W roku 2004 zadania sprawdzające umiejętności i wiadomości z obu obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych okazały się znacznie trudniejsze dla uczniów niż w latach ubiegłych.
2. Utrzymuje się stała tendencja do uzyskiwania przez zdających wyższych wyników z zakresu *czytania i odbioru tekstów kultury* niż *tworzenia własnego tekstu*.
3. Rozrzut wyników uzyskanych przez zdających w okręgu za rozwiązanie zadań z I i II obszaru standardów wymagań egzaminacyjnych był w 2004 roku znacznie mniejszy niż w latach 2002 i 2003.

Część matematyczno-przyrodnicza

Wyniki ogólne zdających

W Tabeli 4. zestawiono wartości wskaźników statystycznych charakteryzujących wyniki uczniów z województwa kujawsko-pomorskiego, okręgu i kraju rozwiązujących zadania części matematyczno-przyrodniczej z zestawów standardowych w latach 2002-2004.

Tabela 4. Wartości wskaźników statystycznych w latach 2002-2004 - część matematyczno-przyrodnicza

Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg			Kraj		
	2002*	2003	2004	2002*	2003	2004	2002	2003	2004
Liczebność	26 597	30 078	29 676	58 963	62 306	61 634	558 257	548 716	541 003
Wynik minimalny	3	0	0	3	0	0	0	0	0
Wynik maksymalny	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Rozstęp wyników	47	50	50	47	50	50	50	50	50
Wynik średni	26,6	24,4	23,5	27,3	24,9	24,0	28,2	25,8	24,5
Modalna	24	13	13	24	13	17,0	25	17	18
Odchylenie standardowe	8,8	11,1	11,1	8,9	11,1	11,3	8,9	10,9	11
Łatwość zestawu	0,53	0,49	0,47	0,55	0,50	0,48	0,56	0,52	0,49

* Dane z 2002 roku w województwie kujawsko-pomorskim i okręgu nie obejmują uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Torunia i powiatu toruńskiego

1. Wynik minimalny w okręgu za rozwiązanie zadań części matematyczno-przyrodniczej był równy w 2002 r. trzem punktom, a w 2003 r. i 2004 r. - 0 punktów. W roku 2002

wynik minimalny uzyskało czterech uczniów, w roku 2003 - dwóch i w 2004 - również dwóch uczniów.

2. Wynik maksymalny (50 punktów) w okręgu w części matematyczno-przyrodniczej egzaminu w roku 2002 osiągnęło 111 uczniów (w tym 100 laureatów), w 2003 r. - 142 uczniów (w tym 105 laureatów), a w 2004 r. - 223 uczniów (w tym 155 laureatów).

Wyniki zdających z uwzględnieniem lokalizacji szkół

W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego poziom opanowania wiadomości i umiejętności badanych zestawami zadań również był zróżnicowany w zależności od lokalizacji gimnazjów, do których uczęszczali uczniowie. Ilustruje to Tabela 5.

Tabela 5. Podstawowe wskaźniki statystyczne wyników uczniów z uwzględnieniem lokalizacji szkół w latach 2002-2004 - część matematyczno-przyrodnicza

Warstwa według lokalizacji szkół	Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004
wieś	Wynik średni	26,5	23,3	22,1	26,7	23,3	22,1
	% uzyskanych punktów	53	47	44	53	47	44
miasto do 20 tys. mieszkańców	Wynik średni	25,7	23,4	22,8	26,1	23,7	23,1
	% uzyskanych punktów	51	47	46	60	47	46
miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	Wynik średni	27,6	24,4	23,5	28,1	25,4	24,6
	% uzyskanych punktów	55	49	47	56	51	49
miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	Wynik średni	27,8	26,1	25,3	28,9	26,9	26,4
	% uzyskanych punktów	56	52	51	58	54	53

1. W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu gimnazjalnego z roku na rok zwiększa się różnica między średnimi wynikami uzyskiwanymi przez uczniów uczęszczających do szkół wielkomiejskich a średnimi wynikami uzyskiwanymi przez ich rówieśników ze szkół wiejskich.
2. W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu obserwuje się w wyróżnionych warstwach mniejszy rozstęp wyników średnich w województwie kujawsko-pomorskim niż w okręgu.

Wyniki zdających w obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych

W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu wyróżniono następujące obszary standardów wymagań:

- I. *umiejętne stosowanie terminów, pojęć i procedur z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu*

II. *wyszukiwanie i stosowanie informacji*

III. *wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności w szczególności przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, przestrzennych i czasowych*

IV. *stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów.*

W Tabeli 6. zestawiono wartości wyniku średniego oraz procent uzyskanych punktów z poszczególnych obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych w latach 2002-2004.

Tabela 6. Wartości wybranych wskaźników statystyczne w obszarach standardów wymagań w latach 2002-2004 - część matematyczno-przyrodnicza

Obszar standardów wymagań *	Wskaźnik statystyczny	Woj. kujawsko-pomorskie			Okręg			Kraj		
		2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
I	Wynik średni	9,1	7,2	8,3	9,3	7,4	8,5	9,5	7,6	8,7
	% uzyskanych punktów	60	48	55	62	49	57	63	50	58
II	Wynik średni	9,6	8,1	6,1	9,7	8,2	6,2	10,1	8,5	6,3
	% uzyskanych punktów	64	68	51	65	69	51	67	71	52
III	Wynik średni	5,1	6,8	6,8	5,2	7,0	6,9	5,4	7,4	7,1
	% uzyskanych punktów	51	45	45	52	46	46	54	49	47
IV	Wynik średni	2,8	2,2	2,3	3,0	2,3	2,5	3,2	2,4	2,4
	% uzyskanych punktów	28	28	29	30	29	31	32	30	30

* Zestaw egzaminacyjny zadań zastosowany w roku 2002 był oparty na planie, w którym udział punktów w poszczególnych obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych był następujący: I - 15, II - 15, III - 10, IV - 10, natomiast w dwóch następujących latach: I - 15, II - 12, III - 15, IV - 8.

1. Istnieje stała tendencja do uzyskiwania przez zdających najniższych wyników za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętności i wiadomości z zakresu obszaru IV - *stosowanie zintegrowanej wiedzy i umiejętności do rozwiązywania problemów* (około 30% punktów możliwych do uzyskania).
2. W drugim obszarze standardów wymagań egzaminacyjnych - *wyszukiwanie i stosowanie informacji* uczniowie otrzymują zwykle powyżej 50% punktów możliwych do uzyskania.
3. Rozrzut wyników uzyskanych przez zdających za rozwiązanie zadań z zakresu poszczególnych obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych zmniejszył się w roku 2004.

Mam nadzieję, że zaprezentowane zestawienie wyników egzaminów gimnazjalnych w latach 2002-2004 zostanie wykorzystane przez dyrektorów gimnazjów i nauczycieli do przygotowania podobnych zestawień wyników szkół na przestrzeni trzech lat egzaminów zewnętrznych. Wnioski z przeprowadzonych analiz mogą posłużyć ewaluacji nauczycielskiego systemu dydaktycznego.